

Publiceringsår 2015

Alla redo för högskolan?

En granskning av gymnasiearbetets rapporter
och genomförande 2014

Sammanfattning

Skolinspektionen konstaterar i sin granskning av rapporter från godkända gymnasiearbeten att det finns en stor spridning i hur väl de motsvarar de förväntningar högskolan har på en förberedd nybörjarstudent. Rapporterna uppfyller uppställda bedömningskriterier i olika hög grad och vissa områden behöver eleverna få träna mer på under sin gymnasietid. En majoritet av eleverna har skrivit en rapport som helt eller till övervägande delar uppfyller bedömda kriterier.

Elevernas förutsättningar att genomföra gymnasiearbetet har varit bra på de skolor där personalen i god tid förberett sig på att leda eleverna mot väl genomförda gymnasiearbeten. På dessa skolor är gymnasiearbetet schemalagt med fastställda avstämningstillfällen och de ansvariga lärarna följer hur elevernas arbete utvecklas och vägleder vid behov.

Skolinspektionen har undersökt olika kvalitetsaspekter av gymnasiearbetet på högskoleförberedande gymnasieprogram genom att granska kvaliteten på rapporter från godkända gymnasiearbeten och hur skolor genomfört arbetet. Frågeställningarna var följande:

- Visar rapporter efter godkända gymnasiearbeten att eleverna är förberedda för högskolestudier inom aktuellt område?
- Får eleverna förutsättningar i samband med gymnasiearbetet att kunna planera, genomföra och utvärdera sitt arbete och därmed kunna nå målen för gymnasiearbetet?

Granskningen visar:

- Rapporterna varierar i kvalitet men flertalet av rapporterna håller en sådan kvalitet att de visar att elever har en god högskoleförberedelse. På båda programmen finns rapporter som genomgående håller en mycket hög kvalitet. Tio procent av rapporterna på ekonomiprogrammet och 14 procent av rapporterna på naturvetenskapsprogrammet bedöms tydligt motsvara högskolans förväntningar på samtliga bedömningskriterier. Samtidigt finns enstaka rapporter på båda programmen som uppvisar det motsatta resultatet, det vill säga bedöms inte alls uppfylla högskolans förväntningar på ett enda bedömningskriterium.
- Rapporterna avspeglar att elever generellt sett uppfyller vissa kriterier i högre utsträckning än andra. Det finns brister i rapporterna som är vanliga på båda programmen. Tio vanliga brister är:
 - att gymnasiearbetets frågeställning inte placeras in i ett relevant sammanhang,
 - att frågeställningen inte knyter an till vedertagen teori,
 - att frågeställningen inte är tillräckligt avgränsad,

- att centrala begrepp definieras bristfälligt eller inte alls,
 - att en redogörelse för vald metod saknas,
 - att det insamlade underlaget för att besvara frågeställningen är för begränsat,
 - att analysen och slutsatserna helt eller delvis saknar stöd i det material som presenteras,
 - att de källor som används inte värderas,
 - att genomförandet av gymnasiearbetet och resultaten inte värderas,
 - att texten saknar struktur och källhänvisningar, samt att språket uppvisar påtagliga och genomgående svagheter.
- På flertalet granskade skolor ges eleverna förutsättningar i form av tid och stöd från lärarna att genomföra gymnasiearbetet. Skolorna har en tydlig struktur för genomförandet vilket gagnar eleverna.
- Elever är generellt sett osäkra på vad som krävs för att nå målen för gymnasiearbetet.

Skolorna behöver utveckla:

- Utbildningen utifrån examensmålen. Eleverna behöver i ännu högre utsträckning under sin gymnasietid framför allt träna mer på att förankra sina gymnasiearbeten teoretiskt, att självständigt tillämpa metod och analys samt att tillämpa kritisk värderingsförmåga.
- Bedömningen och betygssättningen av gymnasiearbetet. Här ingår att ansvariga lärare och medbedömare i högre utsträckning förbereder sig inför och samarbetar kring bedömningen och betygssättningen av gymnasiearbetet.